

Eytam maaşı müstahaklarının Devlet hidematında bir vazifeye tayinleri halinde maaşlarının kesilip kesilmiyeceğinin tefsiri hakkında 3/529 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı : 6/4400

17 - XII - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Eytam maaşı müstahaklarının devlet hidematında bir vazifeye tayinleri halinde yetim maaşlarının kesilmesi icap edip etmiyeceğinin tefsiri hakkında Maliye Vekâletinden yazılan 13-XII-930 tarih ve 18628/880 numaralı tezkere sureti leffen takdim olunmuştur .

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulması rica olunur efendim.

Başvekil

İsmet

Maliye Vekâletinin 13 - XII - 1930 tarih ve 18628/880 numaralı tezkeresi suretidir

Mülga tekaüt kanununun mer'i bulunduğu esnada 19 uncu maddesi fıkrai ahiresinin 117 numaralı tefsirinde (mekâtibi âliyede tahsilde bulunan eytam, muhassas maaşlarından fazla bir maaş veya ücretle tazvif edildikleri takdirde eytam maaşları katolunur) hükmüne istinaden mekâtibi âliyede tahsilde bulunan ve aynı zamanda muhassas maaşlarından fazla maaş veya ücretle müstahdem bulunan eytamın maaşları katolunmakta idi. Tefsiri kanunî tahsil vaziyetini dahi nazarı itibare alınıyarak muhassas maaşlarından fazla bir maaş ve ücretle müstahdem olanların eytam maaşlarının kat'ını âmir bulunmasına nazaran tahsilde bulunmayan yetim maaşlarından çok bir ücretle ve maaşla vazife kabul eden eytamın yetim maaşlarının evlâbittarik kat'ı lâzım gelmekte bulunmuş ve bu suretle muamele ifası icap eden yerlere tebliğ olunmuştu.

Yetim maaşlarının hangi ahvalde kesileceği 1683 numaralı tekaüt kanununun 47 inci maddesinde tasrih edilmiş ve bu meyanda maaş sahibi yetimlerden Devlet hidematından maaş veya ücretli bir vazife kabul edenlerin yetim maaşlarının kesilip kesilmiyeceğine dair bir sarahat mevcut bulunmamış olmakla beraber yetim maaşlarının tekaüt knunu hükümleri mucibince şekli tahsise göre tekaüt maaşlarından farklı bulunmamaktadır. Çünkü mezkûr kanunun 49 uncu maddesi mucibince mütekaitlelerden vefat edenlerin hayatta iken almakta oldukları maaş, maaşa müstehak yetimler adedine vahit ilâvesile hasıl olan adede taksiminden çıkan harici kısmet yetimlerin beherine tahsis olunduğuna göre yetim maaşının mahiyet itibarile tekaüt maaşından bir farkı yoktur.

Binaenaleyh mütekaidinin umumî bütçeden ücret ve tahsisat ve alefûmum bütçelerden maaşlı bir vazifeye tayinleri halinde haklarındaki hükümlere tevfikan tekaüt maaşları kısmen veya tamamen katedilmekte olmasına göre aynı mahiyette olan yetim maaşı müstehaklarının da Devlet hidematında bir vazifeye tayinleri halinde mezkûr maaşlarının kat'ı icap ederse de bu suretle muamele tefsir

mahiyetinde bulunduğundan bu gibi ahvalde olunacak muamelâтта esas olmak üzere bir tefsir kararı ittihazı zımında keyfiyetin Meclisi Âliye arzına müsaade buyrulmasını arz ederim efendim.

Maliye Vekili namına
Ali Rıza

Maliye Encümeninin mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar No: 10
Esas No: 3/529

29 - XII - 1930

Yüksek Reisliğe

Eytam maaşı müstahiklerinin Devlet hidematında bir vazifeye tayinleri halinde yetim maaşlarının kesilmesi icap edip etmiyeceğinin tefsiri hakkında Başvekâleti Celileden Yüksek Reisliğe yazılıp encümenimize havale buyrulan 6/4004 numaralı ve 19 - XII - 1930 tarihli tezkere ile melfufu olan Maliye Vekâletinin tezkeresi sureti Vekâleti müşarüileyhadan gönderilen memur hazır olduğu halde mütalea ve tetkik ve icabı müzakere olundu:

Bir hizmete tayin edilen mütekaïtlerden tekaüt maaşlarının tamamı kesileceği 1452 numaralı teadül kanununun 14 üncü maddesinde ve umumî, mülhak veya hususî bütçelerden ücret alan mütekaïtlerin bu ücretleri aldıkları müddetçe tekaüt maaşlarının nisrî olarak tesviye edileceği de 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanununun 70 inci maddesinde, musarrahtır. Halbuki aynı bütçelerden maaş veya ücret olarak istihdam edilen yetimlerin yetim maaşlarının kısmen veya tamamen kesilip kesilmiyeceğine dair mezkûr tekaüt kanununda ne sarahaten ve ne de delâleten bir kayda tesadüf edilemediğinden mütekaïtler hakkında mevcut olan bu bapdaki ahkâmı kanuniyenin tefsir yolile yetimlere de teşmiline imkânı hukukî görülememektedir.

Ancak tekaütler için bu hususta vaz edilmiş hükümler yetimler hakkında dahi tatbik bulunduğu surette tekaüt kanununun ruhuna muvafık olacağı düşünülen encümenimiz kanunun 47 inci maddesine bir fıkra ilâvesine lüzum görmüştür.

İlave edilen fıkraya gelinece: yetim maaşı alan bir kimse umumî, mülhak veya hususî bütçelerden ücretli bir vazifeye tayin bulunduğu takdirde mütekaïtlere kıyasen bu ücreti aldığı müddetçe yetim maaşının nisrî olarak tesviye edileceği ve maaşlı bir hizmete tayin olundukta yetim maaşının tamamı kesileceği zikrolunduktan başka, bu suretle maaşları kesilen yetimlerin aldıkları maaş ve ücretten mahrum kaldıkları takdirde - kanunen haklarının sukutuna kadar - muhassas maaşlarının tekrar itasına devam olunacağı kaydı da ilâve edilmiştir.

Bu hususa mütedair tanzim edilen müzeyyel fıkra evrakı mezkûre ile birlikte Bütçe Encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Mal. En. Reisi	M. M.	Kâtip	Âza	Âza
Samsun	Bayazıt	İstanbul	Ankara	Malatya
<i>Ali Rıza</i>	<i>İhsan</i>	<i>M. Ziya</i>	<i>Sami</i>	<i>M. Nedim</i>

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. No 27
Esas No 3/529

17 - I - 1931

Yüksek Reisliğe

Yetim maaşı alanlardan birinin Devlet hidematında bir vazifeye tayinleri halinde maaşlarının kesilip kesilmiyeceğinin tefsiri hakkında olup Maliye ve Bütçe Encümenlerine havale olunan Başvekâlet tezkeresi Maliye Encümeninin mazbatasile birlikte encümenimize tevdi kılınmakla Maliye Vekili Mustafa Abdülhalik Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Başvekâlet tezkeresine merbut Maliye Vekâleti tezkeresinde (mütekaidinin umumî bütçeden ücret ve tahsisat ve alelûmum bütçelerden maaşlı bir vazifeye tayinleri halinde haklarındaki hükümlere tevfikân tekaüt maaşları kısmen veya tamamen katedilmekte olmasına göre aynı mahiyette olan yetim maaşı müstahaklarının da Devlet hidematında bir vazifeye tayinleri halinde mezkûr maaşlarının kat'ı icap ederse de bu sureti muamele tefsir mahiyetinde bulunduğundan bu gibi ahvalde olunacak muamelâtta esas olmak üzere bir tefsir kararı) istenilmektedir.

Maliye Encümeni mazbatasında da dermeyan olduğu üzere 1452 numaralı teadül kanununun 14 üncü maddesi hükmüne göre bir hizmete tayin edilen mütekaitlerin tekaüt maaşlarının tamamı kesileceği ve 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanununun 70 inci maddesi icabınca umumî, mülhak veya hususî bütçelerden ücret alan mütekaitlerin bu ücretleri aldıkları müddetçe tekaüt maaşlarının nisf olarak verileceği anlaşılmasına binaen aynı bütçelerden maaş veya ücret olarak istihdam edilen yetimlerin yetim maaşları hakkında dahi buna tebaan muamele ifası ruhu kanuna muvafık olup şu kadar ki mezkûr tekaüt kanununda yetimler hakkında sarahaten veya delâleten bir kayıt olmadığından mütekaitle hakkında mevcut olan bu bapta ki ahkâmı kanuniyenin tefsir yolu ile yetimlere de teşmiline imkânı hukukî görülmemekte olduğu cihetle kanunun 47 inci maddesine bir fıkra olarak ilâve edilmek üzere Maliye Encümenince hazırlanan kanun lâyihasının aynen kabulüne karar verilmiştir. Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	Reis V.	M. M.	Âza	Âza	Âza	Âza
İstanbul	Burdur	Gazi Antep	Balıkesir	Diyarbakir	Erzurum	Elâziz
<i>Fuat</i>	<i>Vahit</i>	<i>Remzi</i>	<i>A. Şuuri</i>	<i>Rüştü</i>	<i>Aziz</i>	<i>H. Tahsin</i>
Âza	Âza	Âza	Âza			
Kırklareli	Samsun	Maraş	Sivas			
<i>M. Nahit</i>	<i>Adil</i>	<i>İ. Behçet</i>	<i>M. Remzi</i>			

Maliye Encümeninin tadili

3 - VI - 1930 tarih ve 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanununun 47 inci maddesine bir fıkra tezyiline dair kanun

MADDE 1 — 3 - VI - 1930 tarih ve 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüt kanununun 47 inci maddesine aşağıdaki fıkra tezyil edilmiştir:

Yetim maaşı almakta olup umumî, mülhak veya hususî bütçelerden ücret alanların yetim maaşlarının nisfı ve bunlardan maaşlı bir hizmete tayin edilenlerin maaşının tamamı kesilir. Bu suretle maaşları kesilen yetimlerin - aldıkları maaş ve ücretten mahrum kaldıkları takdirde - kanunen haklarının sukutuna kadar, muhassas maaşlarının tekrar itasına devam olunur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.